Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

(Обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. - бр. 63 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. - бр. 47 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 5 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г. и бр. 53 и 98 от 2014 г.)

§ 1. В глава петдесет и седма наименованието на раздел II се изменя така:

„Раздел II

Производство по признаване и изпълнение на решения и актове, постановени в други държави - членки на Европейския съюз“

§ 2. В чл. 622 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Заинтересованата страна може да поиска отказ на признаване на решението, както и постановяване на разпореждане, че липсват основания за отказ на признаването му, въз основа на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) (ОВ, L 351 от 20.12.2012 г.) по реда на ал. 1.

(3) Съдът постановява актовете си по ал. 1 и 2 въз основа на препис от чуждестранно решение, заверен от постановилия го съд, и удостоверение, когато акт на Европейския съюз изисква това. Документите се придружават с превод на български език.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Съдът се произнася с разпореждане, което има значението на решение, постановено в исков процес.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 3. Създава се чл. 622а:

„Пряко изпълнение по реда на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета

Чл. 622а. (1) Съдебно решение, постановено в държава членка, подлежи на изпълнение, без да е необходимо издаване на изпълнителен лист.

(2) Съдебният изпълнител пристъпва към изпълнение по молба на заинтересованата страна на основание на представен препис от чуждестранното съдебно решение, заверено от постановилия го съд, и удостоверение, издадено съгласно чл. 53 от Регламент (ЕС) № 1215/2012.

(3) Съдебният изпълнител проверява и дали мярката или разпореждането, съдържащи се в решението, могат да бъдат изпълнени със способите на българския закон. Когато това е невъзможно, той постановява заместващо изпълнение съобразно българското законодателство.

(4) Чуждестранно съдебно решение, разпореждащо временна, включително обезпечителна мярка, подлежи на изпълнение по реда на ал. 1 и 2. В случаите, когато мярката е била разпоредена без ответникът да е бил призован да се яви, се представя и доказателство за връчването на съдебното решение.

(5) Когато пристъпва към изпълнение, съдебният изпълнител връчва копие от удостоверението по ал. 2, като с връчването му кани длъжника към доброволно изпълнение. Към удостоверението се прилага копие от чуждестранното съдебно решение, ако то не е било вече връчено на длъжника.

(6) Длъжникът може в едномесечен срок от връчването да предяви молба за отказ за изпълнение. Когато е необходим превод на чуждестранното съдебно решение, срокът спира да тече до предоставянето му на длъжника.

(7) Всяка от страните може да обжалва адаптирането на мярката или разпореждането по реда на чл. 436.“

§ 4. Създава се чл. 622б:

„Отказ за изпълнение по Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета

Чл. 622б. Молбата за отказ за изпълнение по чл. 46 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 се подава и разглежда по реда на чл. 623.“

§ 5. В чл. 623 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Съдът разглежда молбата в закрито заседание и се произнася въз основа на препис от чуждестранното съдебно решение, заверен от постановилия го съд, и удостоверение,

когато акт на Европейския съюз изисква това. Документите се придружават с превод на български език.“

2. Алинея 3 се отменя.

§ 6. В чл. 627 се създава ал. 3:

„(3) Длъжникът може да подаде молба за отказ за привеждане в изпълнение по чл. 22 от Регламент №1896/2006 или молба за спиране или ограничаване на привеждането в изпълнение по смисъла на чл. 23 от Регламент №1896/2006 пред окръжния съд по неговия постоянен адрес, по неговото седалище или по местоизпълнението. Разпореждането се обжалва по реда на чл. 623, ал. 6. Срокът за въззивно обжалване тече за молителя от връчването на разпореждането, а за ответника - от връчването на поканата за доброволно изпълнение.”

Заключителни разпоредби

§ 7. В Закона за защита от домашното насилие (обн., ДВ, бр. 27 от 2005 г.; изм.и доп., бр. 82 от 2006 г., бр. 102 от 2009 г. и бр. 99 от 2010 г.) се създава глава трета:

„Глава трета

Мерки за осигуряване на защита въз основа на Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела

Чл. 23. Лице, което се ползва от мярка за осигуряване на защита, постановена в държава - членка на Европейския съюз, може да поиска издаване на заповед за защита на територията на страната от Софийския градски съд.

Чл. 24. (1) Съдът разглежда молбата в закрито заседание. Той се произнася в двуседмичен срок само въз основа на заверено копие от мярката за осигуряване на защита и удостоверението, издадено съгласно чл. 5 от Регламент (ЕС) № 606/2013. Документите се придружават с превод на български език.

(2) Съдът проверява и дали мярката може да бъде изпълнена със способите на българския закон. Когато това е невъзможно, той постановява заместваща мярка на защита съобразно българското законодателство. Съдът уведомява лицето, създаващо заплаха, за заместването на мярката за осигуряване на защита.

(3) Заместващата мярка за осигуряване на защита подлежи на въззивно обжалване от лицето, ползващо се от защита, или от лицето, създаващо заплаха, пред Софийския апелативен съд.

Чл. 25. Отказ за признаване или отказ за изпълнение на мярка за осигуряване на защита се постановява от Софийския

градски съд по искане на лицето, създаващо заплаха.

Чл. 26. (1) Първоинстанционният съд, разгледал делото, издава по писмена молба на лицето, което се ползва от защита, удостоверението по чл. 5 от Регламент (ЕС) № 606/2013.

(2) Съдът уведомява лицето, създаващо заплаха, за издаването на удостоверението и за последиците от издаването му.

Чл. 27. Актът за поправяне или оттегляне на удостоверението по чл. 5 от Регламент (ЕС) № 606/2013 подлежи на обжалване пред съответния окръжен съд в двуседмичен срок, който тече от момента на уведомлението, че е издаден акт за поправяне или оттегляне на удостоверението.“

§ 8. (1) Параграфи 1, 2, 3, 4 и 5 влизат в сила от 10 януари 2015 г.

(2) Съдебните решения, постановени в производства, образувани преди 10 януари 2015 г., както и другите актове, формално съставени или вписани, одобрени или сключени преди 10 януари 2015 г., включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1215/2012, се признават и изпълняват по досегашния ред.

§ 9. Параграф 7 влиза в сила от 11 януари 2015 г.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на ……..…... 2014 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

Предложеният законопроект предвижда изменения в Част седма „Особени правила относно производството по граждански дела при действие на правото на Европейския съюз“ на Гражданския процесуален кодекс (ГПК):

1. Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст), наричан по-нататък „Регламента”, е рамката, в която ще продължи да се осъществява съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси в Европейския съюз (ЕС). Той се прилага по отношение на широк кръг въпроси и обхваща не само договорните искове, но и деликтните и имуществените искове. С него се определя кой съд е най-подходящо да бъде компетентен за решаване на даден трансграничен спор и се осигуряват безпроблемното признаване и изпълнение на съдебните решения, постановени в друга държава членка. Този Регламент ще замени Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

Предвидено е Регламентът да започне да се прилага от 10 януари 2015 г.

Най-съществените промени, извършени със законопроекта, се отнасят до следното:

- премахване на междинното производство за признаване и изпълнение на съдебни решения (екзекватура);

- разширяване обхвата на правилата за компетентността съгласно Регламента, така че да се прилагат и по отношение на спорове с ответници от трети държави, включително уреждане на ситуациите, в които един и същ въпрос е висящ пред съд на територията на ЕС и пред съд извън нея;

- повишаване ефективността на споразуменията за избор на съд;

- подобряване на взаимодействието между Регламента и арбитража;

- подобряване на координацията на производствата пред съдилищата в държавите членки и поясняване на условията за движение на временни и охранителни мерки в ЕС;

- подобряване на достъпа до правосъдие по отношение на някои специфични спорове.

Взаимното доверие в правораздаването в Съюза обосновава принципа, заложен в новия Регламент, че съдебните

решения, постановени в държава членка, следва да бъдат признати във всички държави членки, без за това да е необходима специална процедура. Освен това целта трансграничните съдебни спорове да приключват по-бързо и да са свързани с по-малко разходи е основание за премахване на декларацията за изпълняемост, която понастоящем се изисква преди изпълнението на съдебните решения в сезираната държава членка. Поради това съдебните решения, постановени от съдилищата на държава членка, следва да бъдат разглеждани като постановени в сезираната държава членка. Предвидено е молбата за изпълнение на чуждестранно решение да се подава директно пред органа по изпълнението.

Прякото изпълнение в сезираната държава членка на съдебно решение, постановено в друга държава членка, без декларация за изпълняемост не следва да излага на опасност зачитането на правото на защита. Ето защо лицето, срещу което се иска изпълнение, следва да може да подаде молба за отказ на признаване или изпълнение на съдебно решение, ако то счита, че е налице едно от основанията за отказ на признаване.

С оглед на горепосоченото е и предложената промяна в раздел II на глава петдесет и седма на ГПК „Признаване и допускане на изпълнение на съдебни решения и актове при действието на правото на ЕС", с която се създава и подходяща вътрешна уредба, позволяваща приложението на Регламента „Брюксел I" (преработен текст).

Тези промени са свързани с определяне на съда, пред който може да се подаде молба за липса на основания за отказ от признаване на чуждестранното съдебно решение, молба за отказ на признаването му или молба за отказ за изпълнение му, както и съдилищата, пред които може да се обжалват разпорежданията на съда по тези молби. Настоящото предложение се основава и на действащата към момента уредба и предвижда първоинстанционен съд по тези молби да е окръжният съд по постоянния адрес на насрещната страна или по нейното седалище, а ако тя няма постоянен адрес или седалище на територията на Република България – по своя постоянен адрес или седалище. Когато и заинтересованата страна няма постоянен адрес или седалище на територията на страната, искането се предявява пред Софийския градски съд. Определени са и съдилищата, пред които да се обжалва съгласно изискването на Регламента, на разпореждането на първоинстанционния съд – съответно Софийския апелативен съд и Върховния касационен съд.

Създаден е и механизъм, по който чуждестранното съдебно решение ще има непосредствено действие на територията на България, без да е необходимо издаване на изпълнителен лист, и при който молбата за изпълнение на чуждото решение ще се подава пред съдебния изпълнител, а не пред окръжния съд, както е по действащата уредба.

2. Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела е част от законодателен пакет, целящ да засили правата на жертвите в ЕС.

Имайки предвид различните правни традиции на държавите членки в тази област, Регламентът за гражданскоправните мерки за защита цели да допълни Директива 2011/99/ЕС относно Европейската заповед за осигуряване на защита, уреждаща взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита, постановени по наказателни дела. С цел осигуряване на жертвите на психическо или физическо насилие на продължаваща защита, дори когато се преместват, пътуват или работят в чужбина, Регламентът създава опростен механизъм, позволяващ защитата да бъде разширена в другите държави членки и да се осигурят процесуални гаранции за засегнатите лица. С оглед спешността на ситуациите, описани в Регламента, признаването на мерки за защита трябва да бъде автоматично, без междинна процедура и без необходимост от декларация за изпълняемост. Затова е създадена опростена процедура за признаване, която ще вземе предвид и различния характер на органите, участващи в тези производства. С цел създаване на възможност за жертвите да се позовават на мерки за защита лесно и ефективно в друга държава членка се създава удостоверение с релевантна информация за признаването и ако е необходимо - за изпълнението на мярката за защита. За да се осигури лесно използване на това удостоверение, е установен стандартен формуляр, важащ в целия ЕС, така че изискуемата информация да може да бъде предоставена в максимална степен в стандартизирана форма с възможно най-малка необходимост от превод. За да бъде създаден лесен и работещ механизъм, при който защитеното лице трябва да реши дали желае да използва удостоверението в друга държава членка, удостоверението се предоставя от издаващия орган на защитеното лице.

Предвидено е Регламентът да започне да се прилага от 11 януари 2015 г.

Този Регламент засилва взаимното доверие в правораздаването в Съюза и подпомага движението на мерките за осигуряване на защита в Европейския съюз, като урежда компетентността и признаването и, когато е приложимо - изпълнението на мерките за осигуряване на защита.

Изпълнението на мярката за защита в сезираната държава членка, постановена в друга държава членка, не следва да излага на опасност зачитането на правото на защита. Ето защо лицето, срещу което се иска изпълнение, следва да може да подаде молба за отказ на признаване или изпълнение на мярка за осигуряване на защита, ако то счита, че е налице едно от основанията за отказ на признаване.

С оглед на горепосоченото със заключителна разпоредба на ГПК е предложена промяна в Закона за защита от домашното насилие - създава се глава трета „Мерки за осигуряване на защита въз основа на Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела“, с която се регламентира и подходяща вътрешна уредба, позволяваща приложението на Регламента.

Нормите са свързани с определяне на съда, пред който може да се подаде молба за издаване на заповед за защита на територията на страната - Софийският градски съд, който проверява дали мярката може да бъде изпълнена със способите на българския закон. Когато това е невъзможно, той постановява заместваща мярка на защита и приспособява мярката за осигуряване на защита съобразно българското законодателство. Определен е и съдът, пред който заместващата мярка за осигуряване на защита ще подлежи на въззивно обжалване - Софийският апелативен съд. Предвидено е, че първоинстанционният съд, разгледал делото, издава по писмена молба на лицето, което се ползва от защита, удостоверението по чл. 5 от Регламента.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)